

Başvuru Tarihi (Received Date): 06.03.2022

Kabul Tarihi (Accepted Date): 17.09.2022

Makale Türü (Article Type): Derleme Makalesi / Review Article

doi: 10.52848/ijls.1083692

Kaynakça Gösterimi: Aydın, A. M. (2022). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi açısından günümüz öğrenci ihtiyaçlarının incelenmesi. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 5(3), 234-251. doi: 10.52848/ijls.1083692

Citation Information: Aydın, A. M. (2022). Examination of today's student needs in terms of Maslow's hierarchy of needs. *International Journal of Leadership Studies: Theory and Practice*, 5(3), 234-251. doi: 10.52848/ijls.1083692

MASLOW'UN İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ AÇISINDAN GÜNÜMÜZ ÖĞRENCİ İHTİYAÇLARININ İNCELENMESİ

Adnan Menderes AYDIN¹

Öz

Abraham Maslow'un keşfettiği ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı üzerinden uzun seneler geçmiştir. Geçen zaman içerisinde değişen ekonomik ve teknolojik gelişmelerin öğrenci gereksinimlerine etkisinin belirlenmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gelişmesi ve öğrenci başarısının artması açısından büyük önem arz etmektedir. Eğitimciler ve eğitim yöneticileri, değişen öğrenci ihtiyaçlarını belirlemeli ve bu ihtiyaçların karşılanması için uygun ortamları hazırlamalıdır. Bu açıdan, Maslow'un geliştirmiş olduğu ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında ortaya atılan bireye özgü ihtiyaçların öğrenci açısından da incelenmesi gerekmektedir. Söz konusu gereklilikten yola çıkarak bu çalışmada, günümüz öğrenci gereksinimleri, eğitimcilerin ve eğitim yöneticilerinin bu gereksinimleri karşılamak için neler yapması gerektiği Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı açısından incelenmiştir. Araştırmada eğitimciler ve eğitim yöneticileri tarafından gereksinimleri karşılanan öğrencilerin ihtiyaçlar hiyerarşisi basamaklarında daha yukarı çıkabileceği öngörülmüş, teknolojik gelişmelerin öğrenci ihtiyaçlarını nasıl etkilediği ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı özelinde tartışılmıştır. Araştırma sonucunda teknoloji gelişiminin ihtiyaçlar hiyerarşisindeki başat ihtiyaçların karşılanma şeklini etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İhtiyaçlar Hiyerarşisi, Maslow, Öğrenci İhtiyaçları, Teknoloji.

Examination of Today's Student Needs in Terms of Maslow's Hierarchy of Needs

Abstract

It has been many years since Abraham Maslow discovered the hierarchy of needs theory. Determining the impact of the changing economic and technological developments on student needs over time is of great importance in terms of improving educational activities and increasing student success. Educators and education administrators should determine changing student needs and prepare appropriate environment to meet these needs. In this respect, it is of great importance to examine the individual needs, which are put forward in the hierarchy of needs theory developed by Maslow, from the point of view of the student. Based on this requirement in this study, today's student needs, what teachers and school administrators should do to meet these needs have been examined in terms of Maslow's hierarchy of needs theory. In this research, it was predicted that students whose needs are met by the educators and education administrators can move up the hierarchy of needs, and how technological developments affect students' needs has been discussed in terms of the hierarchy of needs theory. It can be said that technology development affects the way the dominant needs in the hierarchy of needs are met.

Keywords: Hierarchy of Needs, Maslow, Student Needs, Technology.

¹ Dr. Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, E-posta: mndrs1@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6821-7877

Giriş

Öğrenmeyi etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerin belirlenmesi ve kontrol altına alınabilmesi için mevcut ihtiyaçların incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. İhtiyaçlar karşılandıkça yeni ihtiyaçlar ortaya çıkacağı, başarı, tatmin, motivasyon ve güdülenme düzeyinin artacağı düşünülmektedir (Akbaba, 2006). İhtiyaçların önemli alanları etkilemesi, farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu görüşlerden en önemlilerinden biri Abraham Maslow'un (1943) ortaya attığı ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramıdır. Kuramda ihtiyaçlar sınıflandırmış ve bu ihtiyaçların belirli bir hiyerarşi içinde olduğu öne sürülmüştür. Ona göre insan davranışları doğrudan ve dolaylı olarak ihtiyaçları ile ilişkilidir.

Maslow, ihtiyaçları ilk etapta beş aşamada incelemiştir. Bunlar; hava, su, yemek, barınak, uyku, giyim gibi fizyolojik ihtiyaçlar; kişisel güvenlik, hukuk, istikrarlılık, mülkiyet güvenliği gibi güvenlik ihtiyaçları; arkadaşlık, samimiyet, güven, sevgi ve aşk gibi sevmeye ve ait olma ihtiyaçları; saygı ve şöhret gibi özsaygı ihtiyaçları; kişisel potansiyelin farkına varma, kişisel gelişimi arama gibi kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarından oluşmaktadır. Maslow, daha öncede belirttiği gibi, insan ihtiyaçlarının hiyerarşi içinde olduğunu dile getirmektedir (Maslow, 1987).

Şekil 1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi

İhtiyaçlar hiyerarşisine göre bir düzeydeki ihtiyaçlar karşılanmadan daha üst düzeydeki ihtiyaçlara geçiş yapılamaz. Ancak üst düzeydeki ihtiyaçlara ulaşabilmek için alt düzeyde bulunan ihtiyaçların tamamının karşılanmasına gerek yoktur (Cüceloğlu, 2006). Maslow ilk kez 1943 yılında duyurduğu beş aşamalı ihtiyaçlar hiyerarşisi modelini sonraki yıllarda güncellemiştir (Maslow, 1943; Maslow, 1987).

Diğer kuramcılarının ihtiyaç konusuna bakış açılarına bakıldığında, Freud bireylerin temel ihtiyaçlarının doyurulması gerektiğini söylemektedir. Ona göre temel ihtiyaçlar kişilerin gelişimini doğrudan etkilemektedir. Guthrie'ye göre ise bireyin öğrenmeye gereksinim duyması ve onu ihtiyaç olarak görmesi, bireyin bu gereksinimleri karşılayıncaya kadar öğrenme çabasını sürdüreceğini göstermektedir. Hull'a göre bireyde ihtiyaç hissi oluştuğunda organizma ihtiyacı giderecek tepkiler vermeye başlar. Bu tepkiler doğuştan getirilmiştir. Söz konusu tepkiler ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalıyor ise o zaman öğrenme gerekmektedir (Senemoğlu, 2020, ss. 78-183). Abraham Maslow ise insan ihtiyaçlarını açıklamak üzere bir İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramını geliştirmiştir (Maslow, 1943).

İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramında belirtilen gereksinimler içerisinde öğrenen ile ilgili faktörlere bakıldığında genel uyarılmışlık hali ve güdülenme düzeyi ihtiyaçlar karşılandıkça düzenlenebilmektedir. Genel uyarılmışlık hali, bireyin dışarıdan gelen uyarıcıları alma derecesi olarak tanımlanmaktadır. Çevreden çok az uyarı alan öğrencinin genel uyarılmışlık hali düşüktür. Eğitimciler ve eğitim yöneticileri genel uyarılmışlık düzeyini çeşitli uyaranları ve çevresel faktörleri düzenleyerek dengelemelidirler. Genel uyarılmışlık hali ile bağlantılı olan güdülenme düzeyini açıklayabilmek için ise öncelikle güdü kavramı açıklanmalıdır. Bacanlı'ya (2021) göre güdü, organizmayı harekete geçiren durumdur. Güdüler bir kez ortaya çıkıp doyuruldukları zaman tamamen ortadan kalkmazlar, bir süre sonra yeniden ortaya çıkarlar. Buna güdülerin döngüsel olma özelliği denir. Buna göre, güdü döngüsü şu şekilde meydana gelir:

- A. İhtiyacın hissedilmesi
- B. İhtiyacı gidermeye yönelik davranış
- C. İhtiyacın giderilmesi (rahatlama)

Şekil 2. Güdü döngüsü

İhtiyacın hissedilmesi aşamasında, organizma yoksunluk hisseder ve bunu ihtiyaç olarak görür. Oluşan ihtiyaç hali organizmayı harekete geçirir ve birey oluşan gereksinimi karşılamak için davranışı gerçekleştirir. İhtiyac giderilirse birey üçüncü aşama olan ihtiyacın giderilmesi yani rahatlama evresine girer. Güdüler tatmin edildikten sonra ihtiyaç halinde tekrar ortaya çıkabildiği için rahatlama evresi son aşama olarak görülmemelidir (Bacanlı, 2021). Organizmada meydana gelen bu fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlar Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde belirttiği yeme, içme, güvenlik, sevgi, saygı, ait olma gibi gereksinimlerden oluşmaktadır (Maslow, 1987). Gdülenmeyi en çok etkileyen öğrenme çevresinden gelen kaynaklar ise eğitimciler ve ebeveyn hedefleri, sınıfın hedef yapısı, pekiştirici ödül ve ceza sistemleri, öğrenciden eğitimcilerin beklentileri olarak görülmektedir (Ulusoy, 2020).

Öğrenciler için okul içi ve okul dışı çeşitli faktörlerin güdülenmeyi etkilediği söylenebilir. Atölye, laboratuvar ve öğrenme hizmetlerine ulaşmada yaşanan sıkıntılar, öğrencilerin öğrenim gördükleri okullardaki düzgün ısınmayan, gürültülü şartlara sahip öğrenme ortamları, öğrenci ailelerinin ekonomik durumları ve ekonomik yetersizlikten dolayı ders araç gereçlerine ulaşamamaları öğrenmeye güdülenme ihtiyacını olumsuz etkilemektedir. Bu ihtiyaçları giderilmeyen öğrencilerin olumsuz davranışlar sergileyeceği aşikârdır. Olumsuz davranışlar sergileyen öğrencilerin rahatsız edici davranışları eğitimcileri de olumsuz etkilemektedir (Crudup, 2020).

Abraham Maslow (1943) ihtiyaç hiyerarşisi kuramını ortaya atmasının üzerinden uzun seneler geçmiştir. Geçen zaman içerisinde bu kuram farklı alanlarda kullanılmıştır. Bu alanlar arasında eğitim, iş dünyası, yetişkin eğitimi, sosyoloji ve psikoloji gibi alanlar bulunmaktadır (Benson ve Dundis, 2003). Nitekim teknoloji ve ekonominin gelişmesi ve değişmesi ile etkilenen alanların olduğu aşikârdır. Bu alanlardan biri de eğitimidir (Gönül, 2001). Eğitim, değişim ve ihtiyaç kavramları doğrudan ilişkilidir. Değişim olmadan bir eğitim kurumunun paydaşlarının, özellikle aile ve öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine cevap vermesi mümkün görünmemektedir (Çolakoglu, 2005).

Değişimin ve teknolojinin ihtiyaçları etkileyip etkilemediği, etkilenen ihtiyaçlar var ise bunları karşılama konusunda neler yapılması gerektiği tartışmalı bir konudur. Ayrıca yine farklı bir makalede teknolojinin getirdiği değişim ve ihtiyaç ilişkisi şöyle tartışılmıştır: “Cep telefonu bir ihtiyaç mıdır? Temel bir ihtiyaç mıdır? Abraham Maslow en son çıkan cihazı zorunlu bir ihtiyaç olarak görür müydü? Ya da McDonalds'ta gözlemediği öğrencilerin karşı karşıya otururken birbirleriyle mesajlaşmak suretiyle kurdukları asgari etkileşimle alay mı ederdi?” (Shaughnessy vd., 2018, s. 6). İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramını öğrenci özelinde farklı alanlarda inceleyen makaleler mevcuttur. Bu makalelerde temel ihtiyaçlar, gıda güvencesi, teknoloji, sınıf yönetimi gibi spesifik konuların üzerinde durulmuş hiyerarşinin geneli ele alınmamıştır (Adeyemo, 2012; Cady, 2014; Ismail vd., 2017; Shaughnessy vd., 2018). Şu ana kadar anlatılan konular içerisinde öğrenmeyi etkileyen çeşitli faktörler ve Maslow hiyerarşisi kuramına göre bireylerin ihtiyaçları bulunmaktadır. Buradan hareketle araştırmada belirtilen ihtiyaçlar öğrenci açısından detaylı bir şekilde incelenerek bazı sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Amaç

Bu çalışma, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre öğrenci ihtiyaçlarının incelenmesi, teknolojinin bu ihtiyaçları etkileyip etkilemediğinin tartışılması, eğitimcilerin ve eğitim yöneticilerinin bu ihtiyaçları belirlemede ve karşılamada neler yapabileceği amaçlanmıştır. Söz konusu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara çözüm aranacaktır:

- İhtiyaçlar hiyerarşisindeki gereksinimler öğrenci açısından incelendiğinde ne gibi sonuçlar çıkmaktadır?
- Teknolojik gelişmeler, ihtiyaçlar hiyerarşisindeki başat ihtiyaçları ve öğrenci ihtiyaçlarını etkilemiş midir?
- Bu ihtiyaçları karşılamak için eğitim ve eğitim yöneticileri günümüz şartlarında neler yapmalıdır?

Yöntem

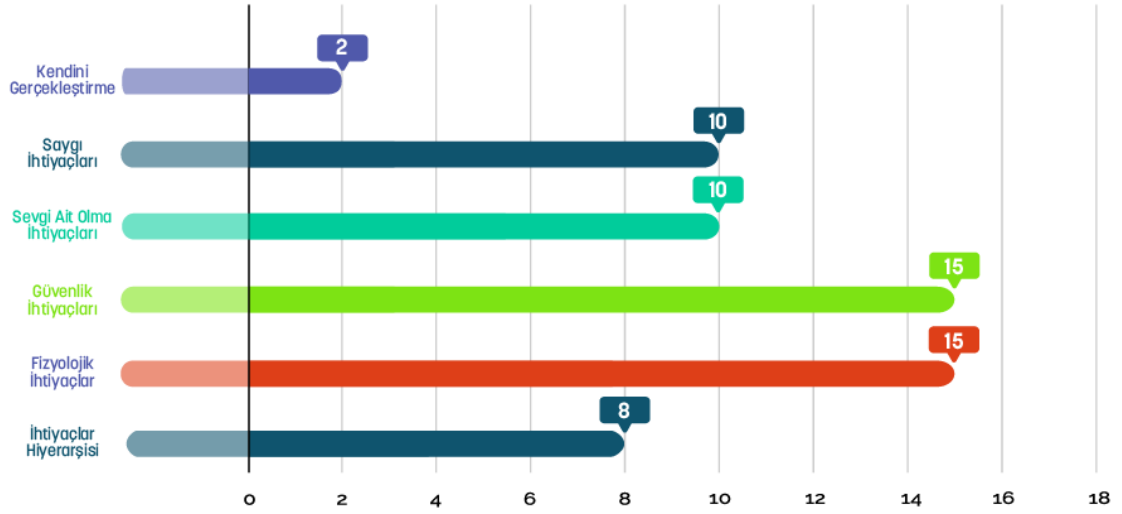
Bu araştırma, konular ile ilgili yayınların taranması ve incelenmesi yoluyla gerçekleşmiştir. Söz konusu işlemlerde doküman analizinin özellikleri dikkate alınmıştır. Doküman analizi, çeşitli belgelerin toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak metinleri incelemek olarak görülebilir (O'leary, 2004, s. 177; Özkan, 2019, s. 2). Yani genel anlamda, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, alanyazında çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak hizmet ederken, tek başına bir yöntem olarak da kullanılmaktadır. Araştırma esnasında verilerin toplanması için YÖK Ulusal Tez merkezi, Google Akademik ve Dergipark veri tabanları kullanılmıştır. Bunun yanında İhtiyaçlar hiyerarşisi kapsamında yayınlanmış olan tez, makale ve bildiriler araştırılmıştır. Yapılan taramalarda “ihtiyaçlar hiyerarşisi”, “Maslow”, “öğrenci ihtiyaçları”, “teknoloji ve ihtiyaçlar” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Anahtar kelimeler kullanılarak yapılan aramalarda elde edilen çalışmalar incelenmiş, konu kapsamına eklenmesi mümkün olan 6 tez, 64 makale, 1 bildiri bulunmuştur. Yapılan

değerlendirmeler ile 71 çalışma ihtiyaçlar hiyerarşisi, öğrenci ihtiyaçları ve teknoloji konularıyla ilişkileri alt başlıklarda incelenmiştir.

Bulgular

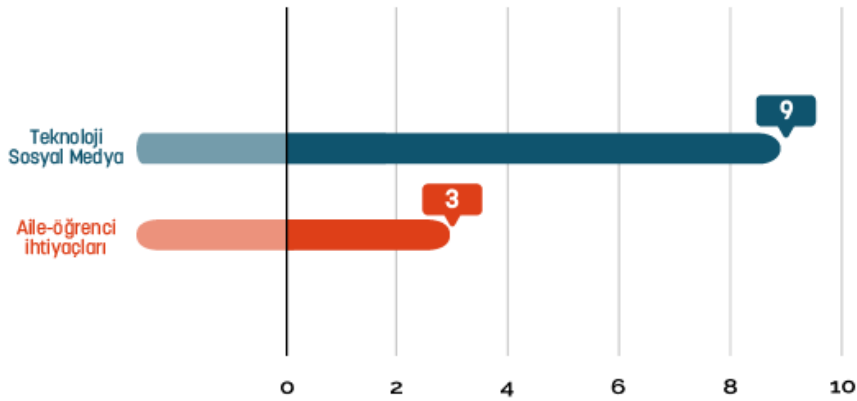
Makalenin bu kısmında, öncelikle yapılan literatür taraması sonucunda elde edilen bilgiler sunulmuş, öğrenci gereksinimleri farklı açılardan ele alınmış ve bunlar ihtiyaçlar hiyerarşisi açısından incelenmiştir.

- Araştırmada kapsamında incelenen çalışmaların alt başlıklara ve disiplinlere göre dağılımı Şekil 3'te sunulmuştur. Araştırmada incelenen veriler içerisinde ihtiyaçlar hiyerarşisindeki bireysel ihtiyaçlar ile öğrenci gereksinimleri arasında benzerlikler olduğu görülmüştür.

Şekil 3. Alt başlıklara göre dağılım

- Teknoloji ve aile öğelerini ihtiyaçlar özelinde dolaylı veya doğrudan inceleyen araştırmalar Şekil 4'te sunulmuştur. İlgili makaleler bir arada incelenerek alanyazına dayalı bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerden yola çıkılarak teknolojik gelişmelerin ihtiyaçlar hiyerarşisindeki başat ihtiyaçları etkileyip etkilemediği tartışılmıştır. Teknolojik gelişmelerin ve eğitim alanında yapılan basit olarak görülebilecek farklı düzenlemelerin öğrenci ihtiyaçlarını etkileyebileceği söylenebilir.

Şekil 4. Teknoloji, sosyal medya ve aile-öğrenci ihtiyaçlarına göre dağılım

- Konu özelinde incelenen alt başlıklar ve ihtiyaçlar neticesinde eğitimciler ve eğitim yöneticilerine sonuç bölümünde bazı tavsiyelerde bulunulmuştur.

Aile ve Teknolojik Gelişmelerin Öğrenci İhtiyaçlarına Etkisi

Aileler, ihtiyaçlar hiyerarşisi sistemindeki her bir ihtiyacın karşılanmasında öğrencileri desteklemelidir. Aile ögesi ihtiyaçları etkilediği kadar öğrencilerin başarılarını da etkilemektedir. Yapılan çalışmalar, ailelerinden destek gören öğrencilerin destek görmeyenlere göre daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur (Hasan, 2008). Ayrıca öğrenciler arasında yapılan bir araştırmada öğrenciler, Maslow hiyerarşisinin fizyolojik, güvenlik, ait olma ve saygı ihtiyaçlarının karşılanmasında sosyal destek sistemi olarak en çok aileyi görmektedirler (Düşünceli vd., 2020). Fakat teknoloji konusunda öğrenciler ve aileleri farklı görüşlerdedir.

Öğrenciler ailelerinin aksine sosyal medyayı zararlı olarak görmemekte, kendilerini daha özgür ve sosyal hissetmektedirler (Erçetin ve Mentеше, 2012). Teknolojinin gelişmesiyle bireylerin kendi aralarında ve sosyal çevrede oynadığı gerçek oyunların yerini artık çevrimiçi oyunların aldığı bilinmektedir. Aynı etki sosyal medya platformlarına da yansımış ve bireylerin sosyal statüsü, sosyal medya platformlarındaki arkadaş sayıları ile ölçülmeye başlanmıştır (Shaughnessy vd., 2018). Öğrencilerin paylaştığı fotoğrafların ve videoların beğenilme sayıları, yapılan yorumlar, siber zorbalığa maruz kalma olasılığı, yani sosyal medya platformları ve çevrimiçi ortamlar bireylerin güvenlik, ait olma, saygınlık ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarını etkilemektedir. Çevrimiçi ve sosyal platformların gelişmesi ve olumsuz öğelere öğrencinin ulaşmasının kolaylaşması öğrencileri olumsuz etkileyebilmektedir. Sosyal medya üzerinden benimsenen olumsuz davranışlar ve bu olumsuz davranışların oluşturduğu yeni ihtiyaçların doğması yine günümüz teknolojik gelişmelerinin dezavantajlı yönüdür. Nitekim sosyal medya üzerinden yapılan ve gülerak karşılanan bir akran zorbalığı öğrencileri etkileyebilir ve güvenlik, sevgi ihtiyacını tehdit edebilir. Sosyal medya ve teknoloji gelişiminin olumlu yönlerine bakıldığında, bu uygulamaların sosyal iletişimi arttırdığı görülmüştür. Bu kapsamda sınıf Whatsapp grupları ile alakalı yapılan çalışmada öğrencilerin kolay erişimi, kişisel gizliliği koruma kabiliyeti, iletişim biçimi olarak uygulamayla ilgili olumlu görüşleri olduğu belirlenmiştir (Rosenberg ve Asterhan, 2018). Yine aynı uygulama ile alakalı öğrencilerin sınıf içi iletişimi geliştirmek için sınıf Whatsapp gruplarına dâhil olmaları olumlu sonuçlar ortaya koymuştur (Najafi ve Tridane, 2015). Teknolojinin eğitim alanında etkilediği alanlardan biri de kütüphanelerdir. Önal'a göre okul kütüphaneleri için yüksek hızlı bilgi iletişim teknolojilerinin altyapısı sağlanmalı, elektronik gazete, tez, kitap, gibi uygulamalar desteklenmelidir (Önal, 2015). Görüldüğü üzere teknolojik gelişmeler farklı alanları etkilemektedir. Bu etkiler ihtiyaçlar hiyerarşisindeki gereksinimler özelinde ayrı ayrı incelenecektir.

Öğrenci Açısından Fizyolojik İhtiyaçlar

Yemek, güvenlik, sevgi ve saygıdan yoksun bir kişi muhtemelen diğer her şeyden daha fazla yemeği arzular (Maslow, 1987). İhtiyaçlar hiyerarşisinin en alt basamağı olan fizyolojik ihtiyaçlar yeme, içme, giyinme, barınma, uyku gibi ihtiyaçlardan oluşmaktadır. Bireyde olduğu gibi öğrenci açısından bu ihtiyaçlara bakıldığında, fizyolojik ihtiyaçlardan yoksun öğrencilerin hiyerarşide bir üst basamağa çıkması beklenemez. Fizyolojik ihtiyaçlar öğrenme düzeyini de etkilemektedir. Tollman'a göre fizyolojik ihtiyaçları giderildiği ölçüde öğrenciler öğrenme çabasını sürdürmeye devam edecektir (Senemoğlu, 2020). Bu durum güdü döngüsüne benzetilebilir. Okulda yeme, içme gibi ihtiyaçların karşılanması fizyolojik ihtiyaçların yalnızca belli kısmını doyurmaktadır. Bu ihtiyaçların dışında okulun fiziki yapısı, ısıtma ve soğutma imkânları, gürültü durumu da öğrenci ihtiyaçları veya öğrencileri etkileyen dış faktörler olarak görülebilir. Gürültülü ortamlar öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir (Tüzel, 2013). Sınıf içi aydınlatma faktörü de öğrenmeyi ve öğrencilerin akademik

başarılarını doğrudan etkilemektedir (Gilavand vd., 2016). Ayrıca yapılan çalışmalarda öğrenmeyi etkileyen en olumsuz faktörlerin dış faktörler olduğu belirlenmiştir (Seven ve Engin, 2008). Bu gereksinimler dışında yine sınıfın ve okulun fiziksel yapısı ve çevresi fizyolojik ihtiyaçları karşılamada etkili olabilir. Sınıfın ısınma ve soğutma sorununun olması, havalandırma sisteminde sıkıntılar olması, öğle arası süresi, kantin ve çevredeki yiyecek tesisleri ve marketler, ailelerin ekonomik durumu gibi unsurların fizyolojik ihtiyaçlar açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sosyal çevreden uzak kaldığında öğrenciler, zaman geçirme aracı olarak sosyal medyayı tercih etmektedirler (Baz, 2018). Oluşan bu durum öğrencilerin geç saatlere kadar telefon başında zaman geçirmesine neden olabilmektedir. Bunun yanında günümüzde teknoloji ile birlikte hazır tüketimin artmasıyla içilen ve yenilen besinlerin uyku problemini arttırdığı gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmalar, öğrencilerin derste uyuklaması veya uyku ihtiyacı hissetmesinin, uyku kalitelerinin kötü olmasının yanı sıra kafeinli içecekleri tüketmesiyle ilgili olduğunu söylemektedir (Aysan vd., 2014). Ders esnasında uyuyan veya uyuklayan öğrencinin dersi düzgün takip ederek sınıf içi etkinliklere katılması beklenemez.

Okullar, sağlıklı bir yaşam için, yalnızca eğitimin geliştirilmesi değil, beslenme ve fiziksel aktivite konularında da olumlu değişikliklerin yapılabileceği, geliştirilebileceği ortamlardır (Garipağaoğlu ve Özgüneş, 2008). Öğrencilere verilen beslenme programlarının öğrencilerin akademik başarısını arttırdığı düşünülmektedir (Yabancı, 2011). Teknolojinin gelişimi ile beslenme veya diyet programlarına öğrenciler kolay ulaşabilmektedirler. Bunun yanında hızlı tüketim, hazır tüketim gibi yiyecekler öğrenci sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir (Selimoğlu vd., 2018). Nitekim ailelerin okul kantininde satılan yiyeceklerin güvenilirliğini uygun bulma oranları düşüktür (Akçay ve Yıldırım, 2018). Ayrıca kantindeki yiyeceklerin ekonomik açıdan pahalı olması, doyurucu olmaması gibi sebepler öğrencilerin okuldan kaçma gerekçeleri arasında sayılmıştır (Kabapınar ve Gümüşsoy, 2019). Yani fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamayan öğrenciler farklı çözüm yöntemlerine başvurmaktadır.

Okulların fiziksel donanımları öğrenci başarısını etkilemektedir, ayrıca öğrencilere bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırabilmek, dolayısıyla öğrenme çıktılarının niteliğinin artırılabilmesinin en önemli ön şartları içerisinde okul ve sınıflardaki fiziki ortam ve imkânların yeterli düzeyde olmasıdır (Engin vd., 2009; Göksoy, 2017; OECD, 2005). Öğrencilerin mutluluk ve huzur gibi ihtiyaçlarının karşılanmasında okulun etkisini araştıran "mutlu okul" araştırmasında okulun fiziki yapısıyla ilgili şu konulara değinilmiştir: "Sınıf mevcutları az olmalı, sınıflar daha yaşanılır olmalıdır. Sınıflar havadar olmalı, sınıflarda klima, yeni teknolojik eğitim araç ve gereçleri ve öğrencilerin dikkatini çekecek materyaller bulunmalıdır. Mutlu okulda öğrencilere kıyafet konusunda serbestlik verilmeli, öğrencilerin sosyal aktivitelerini yapacakları spor salonları, etkinlik salonları, dinlenme salonları olmalıdır (Döş, 2013, s. 276). Okulların fiziki yapıları değişkenlik gösterdiğinden ihtiyaçları karşılamada farklılıklar gösterebilmektedir. Yapılan araştırmalarda, okulların fiziki yapılarında öğrenci ihtiyaçlarının karşılanması için belli bir standarttan olmadığı, altyapı eksiklikleri olduğu ortaya konulmuştur (Göksoy, 2017; Teyfur ve Teyfur, 2012).

Öğrenci Açısından Güvenlik İhtiyaçları

Bireyler, ihtiyaçlar hiyerarşisinin ilk basamağı olan fizyolojik ihtiyaçları karşıladıktan sonra kişisel güvenlik, hukuk, istikrarlılık, mülkiyet güvenliği gibi ihtiyaçları içeren güvenlik ihtiyacını karşılamaya çalışır (Maslow, 1987). Öğrenci açısından güvenlik ihtiyacının karşılanmasını engelleyen bazı durumlar bulunmaktadır. Öğretmen ve yöneticiler arasında güvenli okul algısını ölçen bir araştırmada katılımcılar; güvenlik kamerası, güvenlik görevlisi, nöbetçi öğretmen, giriş-çıkışlar, okulun bahçesi, merdivenler, sınıflar, okulun mimari yapısı, trafik, servis gibi okulun fiziki

koşullarının bireylerin güvenli okul algılarında bulunduğunu belirtmişlerdir (Delice ve Arslan, 2018). Okul içerisinde öğrencinin kendini tehlikede hissetmesi, çevreden gelen tehlikelere açık bir okul ortamı, gelecek kaygısı, akran zorbalığı, cinsel istismar, bağımlılık yapan maddelerin satılması veya özendirilmesi gibi durumlar bu hususa örnek gösterilebilir.

Eğitim kurumlarında güvenlik görevlilerin hem nitelik hem de nicelik anlamında yetersiz olduğu, okullarda meydana gelebilecek afetlere karşı tedbirler alınmadığı, sigara alkol gibi maddelerin okul çevresinde satıldığı, okullar arası güvenlik uygulamalarında farklılıklar olduğu belirlenmiştir (Arslan, 2015; Gülbaz, 2016; Turhan ve Turan, 2012). Yapılan çalışmalar okullardaki güvenlik uygulamalarının, öğrenci ihtiyacını karşılamada yetersiz olduğunu göstermektedir. Güvenli okul oluşturulması amacıyla yapılan çalışmalarda, konu ile ilgili en önemli kavramlardan birisinin okul iklimi olduğu, okul ikliminin okulda şiddeti önlediği, güvenli ortamların oluşturulmasına katkı sağladığı ve akademik başarıyı arttırdığı ortaya konmuştur (Bahçetepe ve Giorgetti, 2015; Çalık vd., 2011; Şahin ve Atbaşı, 2020). Okul ortamının güvenliği ile ilgili diğer bir husus ise güvenlik sistemleridir. Okullarda güvenlik kamerası, alarm sistemi, giriş-çıkış turnike sistemi, yüz ya da parmak okuma sistemleri gibi uygulamalar kullanılmaktadır (Dönmez ve Niyazi, 2010; Karakütük vd., 2017).

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle akran zorbalığının farklı bir türü olan *siber zorbalıkta* ortaya çıkmıştır. Lise öğrencileri arasında yapılan bir araştırmada, öğrencilerin %80'ninin internete erişiminin bulunduğu ve her an siber zorbalıklara maruz kalabileceği saptanmıştır (Erdur-Baker ve Kavşut, 2007). Öğrencilerin güvenlik ihtiyacını etkileyen diğer bir unsur da gelecek kaygısıdır. Anne-baba tutumu, ailenin ortalama aylık geliri ve barınılan yer gelecek kaygısını etkilemektedir. Ayrıca öğrenci ebeveynlerinin tutarsız ve ilgisiz davranışlarının gelecek kaygısını artırdığı gözlemlenmiştir (Aygün, 2014; Kula ve Saraç, 2016).

Fizyolojik ihtiyaçların karşılanmaması, dolaylı olarak diğer ihtiyaçları da etkilemektedir. Okul içerisindeki fizyolojik ihtiyaçları karşılamak için kurulan yerler öğrencilerin yeme, içme gereksinimlerini karşılamıyorsa, öğrenciler okuldan kaçma davranışını arttırabilmektedirler (Kabapınar ve Gümüşsoy, 2019). Bu husus bireyin hem fizyolojik hem de güvenlik ihtiyacını etkilemektedir. Ayrıca okulun çevresi öğrenci için tehlike arz edebilmektedir. Çevrede bağımlılık yapan maddelerin satılması ve arkadaş çevresinden öğrenilmekle birlikte özenme duygusunun yaşanması, öğrencileri bu maddelere yönlendirebilmektedir. Lise öğrencileri arasında yapılan bir çalışmaya göre, öğrenciler “sigarayı deneme ve başlama nedeni” olarak yöneltilen soruya en önemli neden olarak “arkadaştan etkilenme” şeklinde cevap vermişlerdir (Göksel vd., 2001). Ayrıca madde bağımlılığı konusunda öğrencilere verilen konferans, seminer ve bilgilendirme toplantılarının bireylerin farkındalık düzeylerini etkilediği görülmüştür (Potas vd., 2018).

Daha önce öğrencilerin fizyolojik ihtiyaçlarından sonra güvenlik ihtiyacını karşılamaya çalışacağı ve sınıf içi güvenlik ihtiyaçlarını etkileyen çeşitli faktörler olduğunu belirtmiştik. Yapılan çalışmalarda öğretmenin konuya hâkimiyetinin önemi, öğretmenin bilgisine güvenmek isteyen öğrencinin güvenlik ihtiyacını etkilediği, ayrıca korku ve kaygı duymadan öğrencilerin fikirlerini belirtebildiği ortamların oluşturulmasının önemi vurgulanmaktadır (Ercoşkun ve Nalçacı, 2005; Tufan Tuğcu, 2018). Yani öğretmenin meslek ve uzmanlık bilgisinin yeterli seviyelerde olması, sınıf içi demokratik ortamların oluşturulması, öğrencilerin sınıf içerisinde endişe duymaması güvenlik ihtiyacını etkileyen önemli faktörlerdendir.

Öğrenci Açısından Sevgi-Ait Olma İhtiyaçları

Herhangi iyi bir toplum eğer hayatta kalmak ve sağlıklı olmak istiyorsa bir şekilde bu ihtiyacını karşılamalıdır (Maslow, 1987). Maslow'un bu sözlerle bahsettiği sevgi, ait olma ihtiyacı arkadaşlık, samimiyet, güven, sevgi gibi gereksinimleri içermektedir. Ona göre fizyolojik ve güvenlik

ihtiyaçlarını karşılayan bireyler, sıradaki ihtiyaç olan sevgi, ait olma ihtiyacına yöneleceklerdir. Öğrenciler, bu ihtiyaç kapsamında yine benzer öğelere önem göstermektedirler. Öğrenciler birey olarak kendilerini okula ve sınıfa bağlı olarak hissetmelidirler. Kendini okula bağlı hisseden öğrenciler, okulu daha fazla özümseyecek ve ait olma ihtiyacının doyum düzeyi daha da artacaktır. Kendini okula bağlı hissetmeyen öğrenciler ise çeşitli davranışlara yönelebilmektedirler. Nitekim öğrencilerin okula bağlı olma durumu azalma gösterdikçe şiddet eğilimi artmaktadır (Sağlam ve İkiz, 2017). Sosyal şema içerisinde okul aile ve çevre işbirliği ile yapılacak etkinlikler, öğrencinin kendisine ve çevresine daha duyarlı olmasını sağlayacaktır. Özellikle eğitim sistemine yeni girmiş öğrencilerin iyi yönlendirilmesi, okula oryantasyonu büyük önem arz etmektedir. Ailelerinden kopamayan, zamanla okula aidiyet duygusu beslemeyen öğrencilerin başarılı olmaları beklenemez. Özellikle alt derecede olan eğitim kurumlarında öğrencilerin okula uyum ve aidiyet duygusunun artması için veliler ile işbirliği yapılmasının büyük önemi vardır. Yapılan çalışmalarda veliler ile birlikte yapılan oryantasyon programlarının okul öncesi öğrencilerinin okula uyumunu ve okulu sevme düzeyini arttırdığı görülmüştür (Topcu ve Nazlı, 2017). Öğrencilerin okula uyumu, okulu sevme düzeyinin yanı sıra sevgi-ait olma ihtiyacını etkileyen farklı unsurları da kapsamaktadır.

Eğitimciler, öğrenciler tarafından bilgi kaynağı, arkadaş, anne-baba, melek olarak görüldüğü belirlenmiştir (Cerit, 2008; Şule ve Öntaş, 2018). Okul içerisinde öğrencilerin sevgi ihtiyacını etkileyen faktörler arasında "eğitimcilerin öğrencilere yaklaşımı" önem arz etmektedir. Yani araştırmalarda belirtilen öğrencilerin kullandığı metaforlar, eksikliğini hissettiği konuda eğitimcisine danışmasından kaynaklanmaktadır. Buradan hareketle öğretmen ve öğrenci arasındaki sözel ilişkinin önem arz ettiği öne sürülebilir. Öğretmen ve öğrenciler arasındaki sözel ilişkilerin, standart ilişkilerin ötesine geçtiği durumlarda, bireylerin birbirine geliştirdiği güvenin ve saygının arttığı görülmüştür (Frymier ve Houser, 2000). Yani öğrenciler ve öğretmenler arasında gelişen sözlü diyalogların gelişmesi, güven-sevgi ve saygı ihtiyacını etkilediği söylenebilir.

Arastaman'a göre öğrenci mevcudu az olan sınıflarda öğrencilerin öğretmenler ile yakın ilişkiler kurma olasılığı daha fazla olacağı için öğrencilerin okula olan aidiyet duygusu artacak ve kendilerini okula daha yakın hissedeceklerdir (Arastaman, 2009). Ayrıca Şahan'ın yaptığı araştırmalara göre sportif aktiviteler bireyin sosyalleşmesi, sosyal sorumluluk duygusunun artması, kişileri sevebilme ve aidiyet duygusunun artması gibi unsurları geliştirmesi açısından önemlidir (Şahan, 2008). TUBİTAK-4006 bilim fuarına katılan öğrenciler arasında yapılan araştırmada ise, proje yapımının öğrenciler arasında birlik ve beraberlik duygusunu arttırdığı gözlemlenmiştir (Sontay vd., 2019). Aynı şekilde gezi faaliyetlerinin de öğrencilerin yardımlaşma, sevgi, saygı gibi duyguları kazanmasını sağladığı gözlemlenmiştir (Göküş, 2020). Buradan hareketle sınıf içi öğrenci sayısının, sportif ve proje faaliyetlerinin, gezi-gözlem uygulamalarının sevgi-ait olma ihtiyacını etkilediği görülmektedir.

"İnsanlar, fiziksel ve güvenlik ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra Maslow'un üçüncü ihtiyacına ulaşmaya çalışacaklardır: Ait olma. Sosyal medya insanlara internet üzerinden sanal topluluklar vasıtasıyla farklı ağlara ait olan ve diğerleri ile iletişime geçebilmesi imkânını insanlara sağlamaktadır" (Sawyer ve Chen, 2012, s. 152). Teknolojik gelişmelerin, en temel fiziksel ihtiyaçları etkilerken, sevgi ait olma ihtiyacını da etkilediği söylenebilir. Sosyal medya ve sanal topluluklar, bireylerin ait olma gereksinimini karşılamada yeni imkânlar sunmuştur.

Öğrenci Açısından Saygınlık İhtiyaçları

Özsaygı ihtiyacının tatmin edilmesi, dünyada gerekli ve yararlı olan, kişisel özgüven, değer, güç, yetenek ve yeterlilik ihtiyaçlarına yol açar (Maslow, 1987). Her birey yaptığı işler ve davranışlar sonucunda onaylanmayı ve takdir edilmeyi bekler. Yaptığı davranışların sorumluluğunu alan bireyler, maddi veya manevi ihtiyaçlarının karşılanmasını arzulayacaktır. Sonuç olarak yapılan davranışlar

sonucunda bireye yöneltilen dönütler bir anlamda saygı düzeyini belirtmektedir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin dördüncü basamağında olan bu ihtiyaç ün, şöhret, saygı, önem gibi gereksinimleri içermektedir. Öğrenci açısından bakıldığında ise pekiştireç, dönüt ve ceza gibi uygulamalar bu ihtiyaca örnek gösterilebilir. Ayrıca teknolojinin bu ihtiyacı etkileyip etkilemediği üzerinde durulacaktır.

Benlik saygısı veya özsaygı, bireyin kendisini objektif olarak değerlendirerek kendini kabul etmesi, amacına yönelik faaliyetlerde bulunması olarak görülebilir (Eriş ve İkiz, 2013; Yücel, 2013). Yapılan araştırmalar, annenin eğitim seviyesi, ailenin gelir düzeyi ve ebeveyn tutumlarının öğrencilerin özsaygı ihtiyaçlarına etkisi olduğunu ortaya koymuştur (Feray Dinçer ve Öztunç, 2009; Kahriman, 2005; Ümmet, 2015). Aynı şekilde yapılan birçok araştırma neticesinde yaş, cinsiyet, aile yapısı, sosyal çevre, dini tutumlar, sosyal ve sportif etkinliklere katılım gibi değişkenlerin özsaygıyı etkilediği tespit edilmiştir (Kamali, 2019).

Senemoğlu'na göre olumlu pekiştireçler, ortama konulduğunda belirli bir davranışın yapılma olasılığını arttıran uyarıcılardır, ceza ise organizmaya istemediği bir şeyin verilmesi ya da istediği bir şeyin verilmemesidir (Senemoğlu, 2020). Öğretmen görüşlerinin alındığı bir çalışmada; öğretmenlerin tamamı kullanılan olumlu pekiştireçlerin öğrencileri motive ettiğini, başarıyı arttırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilere verilen pekiştireçlerde ve cezalarda bireysel farklılıkların dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Babayiğit ve Erkuş, 2017). Eğitimciler ve eğitim yöneticileri arasında yapılan bir araştırmada ise katılımcılar, ödülü cezadan daha etkili bir araç olarak görmekteydiler (Üstün, 2020). Dolayısıyla pekiştireç ve ceza uygulamaları gibi saygınlık ihtiyacında da her öğrenciyi ayrı bir birey olarak görmek, öğrencinin yeteneklerini değerlendirmek ve davranışlarına uygun dönütler vermek gerekmektedir. Eğitim öğretim sürecinde farklı ödüller kullanılabilir.

Ödül; "Öğrencilerin uyacakları kurallar ile kendilerinden beklenen davranışlara uymaları ve başarılarının değerlendirilmesi sonucunda takdir, teşekkür ve onur belgesi ile ödüllendirilmelerini ifade eder" (MEB, 2007, Madde 7). Ayrıca yapılan çalışmalarda öğretmenlerin disiplin sağlamada ödüllendirmeye yönelik uygulamalara ilişkin görüşlerinde; katılımcıların çoğunluğu belge ile ödüllendirme yoluna gitmişlerdir (Bilir vd., 2011). Öğrencilerin kendilerine verilen basılı sertifika veya başarı belgeleri gibi ödüllerden etkilendiği görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında, öğrencilerin sosyal medya kullanım tercihlerini yönlendiren unsurların başında kullanım rahatlığı, kolaylığı, rahatlama, zaman geçirme, eğlence, sosyal etkileşim içerisinde olma, bilgi arama, bilgiye ulaşma, bilgiyi paylaşma, düşüncelerin ifadesi, beğenilme, takdir edilme gelmektedir (Üçer, 2016). Yani öğrenciler sosyal medyayı takdir edilme, beğenilme gibi saygınlık ihtiyacını içeren öğelerden dolayı kullanılmaktadırlar.

Davranışları kabul ve onay gören öğrencilerin saygınlık ihtiyacı da etkilenecektir. Ayrıca lise öğrencileri arasında yapılan çalışmada, öğrencilerin günlük internet kullanımını 1-3 saat arası olarak ölçüldüğü görülmektedir (İli ve Erçetin, 2014). Bu süre öğrencilerin günlük aktivitelerinin bir kısmını internet üzerinden gerçekleştirdiğini göstermektedir. Fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarından sonra karşılanması gereken sevgi ve ait olma ihtiyacında öğrenciler grup ile işbirliği yaparak çevresiyle etkileşime girmektedir. Sevgi ve ait olma davranışı doyuma ulaşması sonucunda birey, diğer öğrenciler ile etkileşime girerek çevresinden yaptığı davranışların sonucunda saygı ve takdir edilme bekleyecektir. Bireyin beklentisi yalnızca sosyal ortamlarda değil sanal ortamlarda da oluşmakta, teknoloji etkisi bu konuda da görülmektedir.

Öğrenci Açısından Kendini Gerçekleştirme İhtiyaçları

Eninde sonunda kendi ile barışık olmak istiyorsa, bir müzisyen müzik yapmalı, bir sanatçı resim yapmalı, şair şiir yazmalı. Bir adam ne olabilirse, o olmalı (Maslow, 1987). Maslow'un bu

sözlerle bahsettiği, ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağı olan kendini gerçekleştirme gereksinimidir. Bu aşama, bireyin kişisel potansiyelinin farkına varması, kişisel gelişimini araması gibi ihtiyaçları içermektedir. Bireyin bütün potansiyelini ortaya koyması, mutlu ve başarılı olması olarak da açıklanabilir. Yine bu ihtiyacın ortaya çıkabilmesi için, fizyolojik, güvenlik, ait olma ve saygı ihtiyaçlarının karşılanmış olması gerekmektedir (Maslow, 1987).

Eğer çocuk olduğu gibi kabul edilir, davranışları diğer yetişkinleri hoşnut etmekten çok organizmanın gelişimini sağlaması açısından değerlendirilirse (değer için herhangi bir şart konmazsa), çocuğun örgensel ihtiyaçları ile çevre beklentileri ahenkli bir birlik teşkil eder. Böylece, kendini gerçekleştirme için uygun ortam yaratılmış olur (Kuzgun, 1972, s. 175). Organizmanın gelişimi için en alt düzeyden başlayarak önce fizyolojik ihtiyaçları, ardından güvenlik, ait olma ve saygınlık ihtiyaçlarını karşılanması gerekmektedir. Öğrencinin karnının doyması, uyku ihtiyacının karşılanması, güvenli bir ortamda ders işleyebilmesi, kendini sınıfın bir bireyi olarak hissetmesi, yaptığı davranışlar sonucunda çevresinden takdir görmesi kendini gerçekleştirme ihtiyacının karşılanması için mevcut ön koşulların bazılarını oluşturmaktadır. Bu ihtiyaçlar karşılandıktan sonra kendini gerçekleştirme ihtiyacı için uygun zemin hazırlanmış olacaktır. Öğrenciler arasında yapılan bir araştırmada, öğrencilerin demokratik tutum düzeyi yükseldikçe kendini gerçekleştirme düzeylerinde de artış görülmüştür (Karahan vd., 2006). Yani sınıf ve okul içinde demokratik sınıf ve okul ortamları oluşturulması önemlidir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre öğrenci ihtiyaçları incelenmiş, her başlık altında ihtiyaçların teknoloji yönünden nasıl etkilendiği alanyazına göre açıklanmaya çalışılmıştır. Fizyolojik ihtiyaçlar içerisinde bulunan yeme, içme gereksinimlerinin dışında kalan okuldaki dış ve iç etmenlere ve ayrıca teknoloji ile birlikte gelen sanal ortamların etkisine vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda öğrencinin ekonomik düzeyinin, beslenme ve uyku ihtiyacının, ders esnasındaki su ve tuvalet ihtiyacının, demokratik sınıf ortamlarının bu ihtiyaca etki ettiği söylenebilir. Eğitimciler ve eğitim yöneticileri beslenme ve uyku ihtiyacı ile ilgili online ve yüz yüze eğitimler planlayabilirler. Beslenme ihtiyacı kapsamında okullarda yemekhane, sıcak yemek imkânı, fiyatların ulaşılabilir seviyede olması ve öğle arası süresi önem arz etmektedir. Dış faktörler olarak görülen sınıfların ısıtma soğutma ihtiyacı, ses izolasyonu gibi konulara fizyolojik ihtiyaçlara etki ettiği için ayrıca dikkat edilmelidir. Öğrencilerin dersleri ile ilgili ulaşmaları gereken en temel ihtiyaçları defter, kalem, ders kitabı vb. gibi gereksinimlere ulaştırılması sağlanmalıdır. Günümüzde öğrenciler sınıf dışı iletişimde, ev ödevleri ve projelerde teknolojiyi de kullandığı için, fizyolojik ihtiyaçlar kapsamında öğrencilerin teknolojiye ulaşılabilirliği de dikkate alınmalıdır.

Güvenlik ihtiyaçları kapsamında okullarda kullanılan teknolojik güvenlik donanımları, güvenli okul projesi, siber zorbalık, gelecek kaygısı ve okuldan kaçma nedenleri incelenmiştir. Bu kapsamda yeni teknolojik sistemler kullanılarak kartlı, parmak izli giriş çıkış sistemleri yapılabilir ve devamsızlık veya okuldan kaçma halinde velilere ücretsiz kısa mesaj veya eposta atan sistemler kurulabilir. Okul çevresinde zararlı veya bağımlılık yapan madde satanlarla ilgili okul polisi ile işbirliği yapılabilir. Güvenlik ihtiyaçları içerisinde incelenen arkan zorbalığının günümüzde teknolojik gelişmeler ile birlikte kısmen siber zorbalığa dönüştüğü görülmektedir. Akran zorbalığı ile mücadele için öncelikle sınıf içerisinde güvenli bir ortam oluşturulmalıdır. Siber zorbalıkta ise teknolojinin getirdiği farklı güvenlik önemleri kullanılabilir. Aile içi şiddet faktörü bireyin güvenliğini tehdit ettiği için güvenlik ihtiyacı içerisinde incelenebilir. Ayrıca öğrencilerin gelecek kaygısı, mesleği ile ilgili seçimler yapmaya zorlanması bu ihtiyacı etkilemektedir.

Sevgi-ait olma ihtiyacı özelinde öğrencilerin okula bağlılığı, oryantasyon süreci, öğretmen öğrenci ilişkisi, sınıf içi öğrenci sayısı ve projelerin önemi vurgulanmış ve sanal ortamların sosyal

ortamlar kadar önemli olduğu belirtilmiştir. Eğitim kurumlarında, eğitim öğretim dönemi başlamadan önce çevrimiçi platformlar üzerinden tanıtım ve oryantasyon etkinlikleri planlanması bu ihtiyacı etkileyebilir. Öğrencilerin birlikte yapabilecekleri ve başarabilecekleri sınıf içi etkinlikler, oyunlar ve yarışmalar ihtiyacı etkilemede önemli olduğu söylenebilir. Bu kapsamda sınıf içi öğrenci sayıları öğretmenin öğrenciler ile verimli ve etkili iletişim kurabilmesi, ait olma hissini öğrenciye aşılayabilmesi için önemlidir. Yapılacak faaliyetler sınıf içi yüz yüze yapılacağı gibi sınıf dışı ortamlarda çevrimiçi şekilde de yapılabilmektedir. Özellikle eğitimcilerin öğrencilere gülümsemesi, öğrencileri doğruya yönlendirerek başarılı olanları ödüllendirmesi ve başarıya özendirilmesi, grup olarak proje ödevleri yapmalarına olanak sağlaması sevgi ait olma ihtiyacının karşılanması, öğrencinin güdülenmesi ve genel uyarılmışlık düzeyinin artması açısından önemlidir.

Saygınlık ihtiyacı içerisinde özsaygı gereksinimini etkileyen unsurlar ve öğrencilere verilen maddi ve manevi pekiştirmeçlerin önemi açıklanmış, teknolojik etkiler incelenmiştir. Olumlu davranışlarda bulunan öğrencilere öğretmenler tarafından verilen dönütler ve pekiştirmeçler öğrencinin olumlu davranışı tekrarlamasını sağlayacaktır. Öğrencilerin başarılı bir şekilde tamamlayacağı etkinlikler planlanmalıdır. Sınıf içerisinde özgürlükçü bir hava esmeli, bireylerin birbirini takdir edebileceği, olumlu etkileşimli sınıf ortamları oluşturulmalıdır. Bu ortamlarda öğrenciler başarıya ulaştırılmalı ve ödüllendirilmesi önemlidir. Dönem içerisinde veya sene sonunda hazırlanan başarı ve onur belgelerinin yanında verilebilecek olan nesnel pekiştirmeçler, yine olumlu davranışların tekrarını sağlamakla birlikte saygınlık ihtiyacını da karşılayacaktır. Günümüzde sosyal medya platformlarının kullanımının artması, çevrimiçi eğitim ortamlarının çoğalması ile birlikte, öğrencilere verilebilecek olan dijital dönütler bireylerin sevgi ve saygı ihtiyacını karşılamada etkili olabilir. Öğrencilere EBA, çevrimiçi ve uzaktan eğitim sistemleri üzerinden verilen sertifika veya dijital belgeler bu hususa örnek gösterilebilir. Özellikle *bireylerin* kazandığı belge ve sertifikaları çevrimiçi olarak diğer sosyal medya mecralarında paylaşması saygınlık ihtiyacını etkileyebilecektir.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacında ise ilk dört ihtiyacın karşılanması sonucunda gerçekleşeceği vurgulanmıştır. Öğrencilerin kendini gerçekleştirebilmesi için yapılabilecek uygulamalar arasında; bireyin yeteneklerini ortaya çıkaracak faaliyetlerin planlanması, öğrencilerin yeni davranışlar ortaya koyarak farklı tarzları denemesi için yönlendirilmesi ve sorumluluk üstlenebileceği projelerde görevler alabilmesi gibi etkinlikler bulunabilmektedir. Ayrıca demokratik sınıf ve okul ortamları oluşturması kendini gerçekleştirme ihtiyacının karşılanması için önem arz etmektedir.

Eğitim kurumları etrafı dört duvarla çevrili, yalnızca akademik başarıyı arttırmaya çalışan yapılar değildir. Bu kurumlar, *öğrencilere ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceğini öğreten*, onları doğru yollara ve hedeflerine ulaşması için yönlendiren, öğrencileri her alanda destekleyen toplumsal kurumların en önemli yapı taşlarıdır. Yöneticiler, eğitimciler, eğitim kurumları ve aile öğeleri öğrenci ihtiyaçlarını takip etmeli ve karşılanma düzeylerini belirlemelidirler. Bu çalışmada, Maslow'un ortaya attığı ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı ve değişen teknolojik şartlar özelinde günümüz öğrenci ihtiyaçları incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmalardan hareketle ihtiyaçlar hiyerarşisine göre ayrılmış olan gereksinimler karşılandıkça bireylerin hayatlarında mutluluğa ulaşabileceği, hiyerarşi kademelerinde daha üst basamaklara çıkarak kendini gerçekleştirebileceği, akademik olarak daha başarılı olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda en basit öğrenci ihtiyaçları bile önemsenmelidir. Eğitim kurumları içerisinde en basit ihtiyaçlar olarak görebileceğimiz sınıf içi aydınlatma faktörü veya gıda güvencesi gibi konular bile öğrencilerin akademik başarılarını doğrudan etkilemektedir (Gilavand vd., 2016; Payne-Sturges vd., 2018).

Unutulmamalıdır ki bazı gereksinimlerin karşılanma biçimleri değişse bile ihtiyacın kendisi değişmemektedir. Maslow hiyerarşisindeki ihtiyaçlar teknoloji ile ilgili farklı alanlarda kullanılmasına

rağmen beş ana ihtiyaç değişmemiş mevcut konular bu gereksinimlere göre düzenlenmiş veya örneklendirilmiştir (Barlow, 2002). Karnını yalnızca kuru ekmekle doyuran bir bireyin, fizyolojik ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamış olması muhtemeldir. Aynı şekilde teknolojinin gelişmesi ile üretilen bir elektrikli fırında yapılan pizza ile birey aynı ihtiyacını farklı düzeylerde karşılayabilecektir. Teknolojik cihazlar, sosyal medya, çevrimiçi platformlar ile tanışmadan önce uyku ihtiyacını karşılayabilen bir bireyin, bu uygulamaları ve cihazları kullanmaya başladıktan sonra ihtiyacı tatmin düzeyi azalabilir. Sosyal çevrede oynanan oyunlarda alınan bir dönüt öğrencinin sevgi, ait olma ihtiyacını etkileyecektir. Peki, sosyal medya üzerinden etkileşimler ile bu ihtiyacını gideren bir öğrencinin ihtiyacını karşılama düzeyi ne olacaktır? Teknolojinin hiç gelişmediği kabileler de mi yoksa teknolojinin geliştiği şehirlerde mi bireyler kendini gerçekleştirme basamağına daha çabuk ulaşabilmektedir? Bu gelişmeler ışığında teknolojik ilerlemelerin, Maslow'un önerdiği başat ihtiyaçların karşılanma şeklini etkilemiş olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmada "araştırma ve yayın etiği ilkelerine" riayet edilmiştir.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Bu çalışmanın tüm aşamaları tek bir yazar tarafından yürütülmüştür.

Teşekkür

Bu toprakları korumak adına yaşayan ve ölen, Fırat kalkanı Şeyh Akil Tepesi'ni özgürleştirme operasyonu komutanı Şehit Piyade Binbaşı Bülent Albayrak özelinde kahraman ordumuza ve güvenlik güçlerimize şahsım ve milletim adına teşekkürü borç bilirim. Vatan size minnettardır.

Çıkar Beyanı

Yazarın dergi, çalışmaya konu olan kişi ya da bu çalışma ile herhangi bir çıkarı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Adeyemo, S. A. (2012). The relationship between effective classroom management and students' academic achievement. *European Journal of educational studies*, 4(3), 367-381.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(13), 343-361.
- Akçay, D. ve Yıldırım, A. (2018). Ebeveynlerin Okul Kantininde Satılan Gıdalar İle İlgili Görüşleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 14-22.
- Arastaman, G. (2009). Lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık (school engagement) durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(26), 102-112.
- Arslan, Y. (2015). Okullarda yaşanan şiddet olaylarının düzey ve dinamiklerini anlamak: Batman Merkez örneği/Türkiye. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(5), 1-17.
- Aygün, M. (2014). *Öğrencilerin yaşam amaçlarıyla gelecek kaygısı arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Aysan, E., Karaköse, S., Zaybak, A. ve İsmailoğlu, E. G. (2014). Üniversite öğrencilerinde uyku kalitesi ve etkileyen faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(3), 193-198.
- Babayiğit, Ö. ve Erkuş, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin derslerde kullandıkları pekiştiriciler ve cezaların etkililiği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(2), 567-580.
- Bacanlı, H. (2021). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bahçetepe, Ü. ve Giorgetti, F. M. (2015). Akademik başarı ile okul iklimi arasındaki ilişki. *İstanbul Eğitimde Yenilikçilik Dergisi*, 1(3), 83-101.
- Barlow, J. (2002). Technology teacher education: Is it time to do a Maslow? *Learning In Technology Education Challenges For The 21st Century*, 9.
- Baz, F. Ç. (2018). Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine çalışma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 276-295.
- Benson, S. G. ve Dundis, S. P. (2003). Understanding and motivating health care employees: integrating Maslow's hierarchy of needs, training and technology. *Journal of nursing management*, 11(5), 315-320.
- Bilir, A., Saadet, K. ve Tezcan, F. (2011). Muğla ili ortaöğretim okullarında disiplin uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19).
- Cady, C. L. (2014). Food insecurity as a student issue. *Journal of College and Character*, 15(4), 265-272.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk eğitim bilimleri dergisi*, 6(4), 693-712.
- Crudup, S. I. (2020). Examining the relationship between teacher stress and disruptive student behavior. *All Theses And Dissertations*, 301.
- Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Çalık, T., Türker, K. ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 73-84.
- Çolakoğlu, M. (2005). Eğitim örgütlerinde değişim ve liderlik. *HAYEF Journal of Education*, 2(1), 63-77.

- Delice, O. E. ve Arslan, M. M. (2018). Koruyucu güvenlik önlemlerine yönelik okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 54-71.
- Dönmez, B. ve Niyazi, Ö. (2010). Güvenlik kamera sistemlerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 215-230.
- Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 266-280.
- Düşünceli, B., Çolak, T. S., Demir, S. ve Mustafa, K. (2020). Examination of meeting the needs of university students from social support systems. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 11(4), 346-361.
- Engin, A. O., Özen, Ş. ve Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin okul öğrenme başarılarını etkileyen bazı temel değişkenler. *Sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 3, 125-156.
- Ercoskun, M. H. ve Nalçacı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(11), 353-370.
- Erçetin, Ş. Ş. ve Mentеше, M. (2012). What is happening to the students on social media. *Humanity & Social Sciences Journal*, 7(2), 104-109.
- Erdur-Baker, Ö. ve Kavşut, F. (2007). Akran zorbalığının yeni yüzü: siber zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 27, 31-42.
- Eriş, Y. ve İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki ve kişisel değişkenlerin etkileri. *Electronic Turkish Studies*, 8(6), 179-193.
- Feray Dinçer, U. H. ve Öztunç, G. (2009). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 16(2), 22-33.
- Frymier, A. B. ve Houser, M. L. (2000). The teacher-student relationship as an interpersonal relationship. *Communication education*, 49(3), 207-219.
- Garipağaoğlu, M. ve Özgüneş, N. (2008). Okullarda beslenme uygulamaları. *Çocuk Dergisi*, 8(3), 152-159.
- Gilavand, A., Gilavand, M. ve Gilavand, S. (2016). Investigating the impact of lighting educational spaces on learning and academic achievement of elementary students. *International Journal of Pediatrics*, 4(5), 1819-1828.
- Göksel, T., Cirit, M. ve Bayındır, Ü. (2001). İzmir ili lise öğrencilerinin sigara alışkanlığını etkileyen faktörler. *Toraks dergisi*, 2(3), 49-53.
- Göksoy, S. (2017). Okulların altyapı yeterliliği. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 9-15.
- Göküş, Ş. (2020). Din öğretiminde gezi-gözlem yöntemi ve bir uygulama örneği. *TYB Akademi Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(28), 115-144.
- Gönül, İ. (2001). Eğitim, istihdam ve teknoloji. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(9), 65-71.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hasan, D. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.
- İli, K. ve Erçetin, Ş. Ş. (2014). The impact of social media environments and tools on student behaviour. *US-China Education Review B*, 4(5), 295-302.
- Ismail, S., Ahmad, Y. ve Enn, C. T. (2017). Basic needs of Universiti Utara Malaysia students. AIP Conference Proceedings.
- Kabapınar, Y. ve Gümüşsoy, V. (2019). Eğitim, özgürlük ve tel örgüler bağlamında okuldan kaçmak: Gitmek mi zor, kalmak mı? *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 111-130.

- Kahrıman, İ. (2005). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9(1), 24-32.
- Kamali, S. (2019). *Türkiye ve İrandaki beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğretmenlerinin özsaygı düzeylerinin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karahan, T. F., Sardoğan, E. M., Özkamali, E., Dicle, N. A. ve Dicle, A. N. (2006). Öğretmen adaylarında demokratik tutum, nevrotik eğilimler ve kendini gerçekleştirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 149-158.
- Karakütük, K., Özbal, E. Ö. ve Sağlam, A. (2017). Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1214-1232.
- Kula, K. Ş. ve Saraç, T. (2016). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı/The future anxiety of the university students. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 227-242.
- Kuzgun, Y. (1972). Kendini gerçekleştirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Felsefe Dergisi*, 10, 162-172.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological review*, 50(4), 370.
- Maslow, A. H. (1987). *Motivation and personality*. Delhi, India: Pearson Education.
- MEB. (2007). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği. *Resmî Gazete*.
- Najafi, H. ve Tridane, A. (2015). Improving instructor-student communication using Whatsapp: A pilot study. *2015 International Conference on Developments of E-Systems Engineering (DeSE)*, 171-175.
- O'leary, Z. (2004). *The essential guide to doing research*. Thousand Oaks, London: Sage Publications.
- OECD. (2005). School factors related to quality and equity: Results from PISA 2000. *Organisation for Economic Co-operation and Development*.
- Önal, H. İ. (2015). Okul kütüphaneleriyle öğrencilerin 21. yüzyıla hazırlanması. *Millî Eğitim Dergisi*, 45(208), 233-248.
- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Payne-Sturges, D. C., Tjaden, A., Caldeira, K. M., Vincent, K. B. ve Arria, A. M. (2018). Student hunger on campus: Food insecurity among college students and implications for academic institutions. *American Journal of Health Promotion*, 32(2), 349-354.
- Potas, N., Erçetin, Ş. Ş., Açıkalın, Ş. N., Güngör, H. ve Soydaş Akyol, E. (2018). A comprehensive study on addiction: 3D scale on youth. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(3), 559-575.
- Rosenberg, H. ve Asterhan, C. S. (2018). "WhatsApp, teacher?"-student perspectives on teacher-student WhatsApp interactions in secondary schools. *Journal of Information Technology Education: Research*, 17, 205-226.
- Sağlam, A. ve İkiz, F. E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ilkogretim Online*, 16(3), 1235-1246.
- Sawyer, R. ve Chen, G. M. (2012). The impact of social media on intercultural adaptation. *Intercultural Communication Studies*, 21(2), 151-169.

- Selimoğlu, E., Bektaş, Y., Özkocak, V., Gültekin, T., Turizm, A. Ü. B. M. Y. ve Fiziki Antropoloji, A. (2018). Beslenme şeklinin zaman içindeki tarihsel yolculuğu. *International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies November 30 – December 2, 2018, Samsun, Turkey*, 390-398.
- Senemoğlu, N. (2020). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Seven, M. A. ve Engin, A. O. (2008). Öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 189-212.
- Shaughnessy, M. F., Moffitt, B. ve Cordova, M. (2018). Maslow, basic needs and contemporary teacher training issues. *Archives of Current Research International*, 14(4), 1-7.
- Sontay, G., Fatih, A. ve Karamustafaoğlu, O. (2019). 4006-TÜBİTAK bilim fuarı'na katılan ortaokul öğrencilerinin bilim fuarı hakkındaki görüşleri. *International e-Journal of Educational Studies*, 3(5), 16-28.
- Şahan, H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008(2), 248-266.
- Şahin, A. ve Atbaşı, Z. (2020). Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 672-689.
- Şule, E. ve Öntaş, T. (2018). Ortaokul öğrencilerinin "öğretmen" kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 79-91.
- Teyfur, M. ve Teyfur, E. (2012). Yapılandırmacı öğretim programına yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi (İzmir il örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 66-81.
- Topcu, E. ve Nazlı, S. (2017). Veli oryantasyon programının okul öncesi öğrencilerinin okula uyumuna etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 1(1), 1-20.
- Tufan Tuğcu, Ç. (2018). *Mesleki ve teknik okullarda teknik öğretmenlerin öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turhan, M. ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 121-142.
- Tüzel, S. (2013). Sınıf içi gürültünün öğrencilerin dinleme sürecindeki bilişsel performansına etkisi/Effects of classroom background noise on cognitive performance of listening process in secondary school students. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 363-378.
- Ulusoy, A. (2020). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. İstanbul: Anı Yayınları.
- Üçer, N. (2016). Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında gençlerin sosyal media kullanımına yönelik niteliksel bir araştırma. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 6(12), 1-26.
- Ümmet, D. (2015). Self esteem among college students: A study of satisfaction of basic psychological needs and some variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 1623-1629.
- Üstün, M. (2020). *X ve Y kuşağı öğretmenlerin öğrencileri motive etme yöntemleri ile X ve Y kuşağı yöneticilerin öğretmenleri motive etme yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Yabancı, N. (2011). Okul sağlığı ve beslenme programları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 10(3), 361-368.
- Yücel, Y. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının, benlik saygısı ve öğrenilmiş çaresizlik ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Extended Abstract

Nowadays, all nations are trying to keep up with changing technological and economic developments. These developments reveal new needs in the world and these needs affect people distinctly. Another area affected by change and development is education and learning activities. An important factor that improves education and learning activities is meeting student needs. There are various theories that examine needs. The hierarchy of needs theory (which is most famous among needs-motivation theories) put forward by Maslow, arranged the needs in a hierarchy. Later studies focused on a specific need, It has not been examined whether the hierarchy of needs and student needs are affected by technological developments.

In this research, the document analysis method, (which is made through literature review and examination of related publications) was used. The primary source of the data was reached in the searches made with the specified keywords. Searches with the keywords "hierarchy of needs", "maslow", "student needs", "technology and needs" found 71 publications related to the field and these studies were categorized under sub-headings according to the technology-family and dominant needs in the hierarchy of needs.

When the effects of family and technological developments on student needs are examined, it has been revealed that families have a direct effect on needs and these effects increase student achievement. When the technology factor was examined, it was found that the games played in the social environment turned into online games, and the social status of individuals was determined by social media. Within the scope of physiological needs, the physical structure of the school, the development of technology and the increase in the use of social media, the effect of easily accessible foods on sleep, the effects of technology on projects and homework were examined. Within the safety needs, technological security equipment used in schools, safe school project, cyber bullying, future anxiety and reasons for truancy were examined.

In the love and belonging needs, school engagement, a process of orientation, teacher-student relationship, the number of students in the classroom and the importance of projects were emphasized and it was stated that virtual environments were as important as social environments. Within the scope of esteem needs, the factors affecting the need for self-esteem and the importance of the reinforcers given to the students were explained, and the technological effects were examined. It is emphasized that self-actualization needs will be fulfilled as a result of meeting the previous four needs.

Based on the studies conducted, it is thought that when the needs that are separated according to the hierarchy of needs are met, people can reach happiness in their lives, realize themselves by reaching higher levels in the hierarchy, and be more successful academically. In this respect, even the simplest student needs should be considered.

A person who eats only bread is likely to have met some of his physiological needs. Likewise, it will be able to meet the same need at different levels with the pizza made in an electric oven produced with the development of technology. Do people reach the stage of self-actualization more quickly in tribes where technology has never developed or in societies where technology has developed? In the light of these developments, we can say that technological advances have affected the way the needs in Maslow's hierarchy are met.